

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0073/2006

4.4.2006

RAPORT

Riigiabi tegevuskava valdkondlikud aspektid: uuendustegevusele antav abi
(2006/0044(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: Sophia in 't Veld

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	9
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS	13
MENETLUS	17

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

uuendustegevusele antava riigiabi kohta (2006/2004(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni teatist "Konsultatiivdokument uuendustegevusele antava riigiabi kohta" (KOM(2005)0436);
- võttes arvesse komisjoni riigiabi tegevuskava: "Vähem- ja paremini suunatud riigiabi: riigiabi reformi kava 2005–2009" (KOM(2005)0107);
- võttes arvesse 14. veebruari 2006. aasta resolutsiooni riigiabi reformi kohta 2005–2009¹;
- võttes arvesse komisjoni 21. detsembri 2005. aasta teatise eelnõud "Regionaalabi suunised aastateks 2007–2013"²;
- võttes arvesse uurimis- ja arendustegevusele riigiabi andmise ühenduse raamistikku³;
- võttes arvesse 2005. aasta ELi tööstuslikku teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute tulemustabelit⁴;
- võttes arvesse komisjoni teatist riigiabi ja riskikapitali kohta⁵;
- võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2005. aasta teatist "Rohkem teadusuuringuid ja innovatsiooni – investeerimine kasvu ja tööhõivesse: ühtne lähenemisviis" (KOM(2005)0488);
- võttes arvesse komisjoni 12. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2204/2002, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist tööhõivealase riigiabi suhtes⁶;
- võttes arvesse Lissaboni strateegia eesmärke;
- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 2, 5, 81, 82, 87, 88 ja 163;
- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
- võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni arvamust (A6-0073/2006),

¹ *Vastu võetud tekstid*, P6_TA(2006)0054.

² ELT C 54, 4.3.2006, lk 13.

³ EÜT C 45, 17.2.1996, lk 5 komisjoni teatisega uurimis- ja arendustegevusele riigiabi andmise ühenduse raamistiku kehtivuse pikendamise kohta (ELT C 310, 8.12.2005, lk 10) viimati muudetud kujul.

⁴ Avaldatud komisjoni poolt 9.12.2005.

⁵ EÜT C 235, 21.8.2001, lk 3.

⁶ EÜT L 337, 13.12.2002, lk 3.

- A. arvestades, et EL püüab vähendada riigiabi üldist taset ja selle ümberpaigutamist horisontaalsete eesmärkide kasuks;
- B. arvestades, et ELis on uuendustegevuse tase vajalikust madalam ja et EL jääb oma kaubanduspartneritest nii teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute kui ka tootlikkuse kasvu osas maha; arvestades, et nn ajude äravoolu trend ja investeeringute voog EList väljapoole tuleks vastupidiseks muuta;
- C. arvestades, et uuendustegevuse ning teadus- ja arendustegevuse puhul on tegemist horisontaalse abiga Euroopa konkurentsivõime seisukohast esmatähtsas valdkonnas, kus konkurendid annavad oluliselt rohkem riigiabi kui ELis on lubatud;
- D. arvestades, et uuendustegevuse protsesside puhul on vaja arengu- ja katsetamisruumi;
- E. arvestades, et lõhe uuendustegevuse tulemuslikkuses ELi ja tema globaalsete konkurentide vahel on tingitud sellistest teguritest nagu väikesed riiklikud ja erasektori investeeringud teadus- ja arendustegevusse, oskustöölise ebapiisav arv ja ELi patendieeskirjadest tulenevad negatiivsed mõjud;
- F. arvestades, et riiklik toetus on väga madal teadus- ja arendustegevusse tehtavaid investeeringuid käsitlevaid otsuseid mõjutavate tegurite puhul; arvestades, et otsese riigiabi tähtsus on liikmesriigiti erinev ning see on üks teguritest, mida ettevõtjad arvesse võtavad teadus- ja arendustegevusse tehtavaid investeeringuid käsitlevate otsuste langetamisel ja mida ei tuleks eraldada teadus- ja arendustegevust soodustavast ärikeskkonnast ning millele peaksid kehtima konkurentsi käsitlevad ühenduse õigusaktid;
- G. arvestades, et innovatsioonipoliitika tehnoloogia ning teadus- ja arendustegevuse valdkonnas moodustab liikmesriikide eelarvest ja SKTst silmapaistvalt väikese osa, mis takistab Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamist ning tööhõive ja ühtekuuluvuse suurendamist;
- H. arvestades, et riigiabi peaks jääma erandlikuks vahendiks, millega tasakaalustatakse tavapärase poliitiliste instrumentide ulatusalast välja jäävaid valdkondi, ning arvestades, et teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute madala taseme tõttu tuleb rakendada terviklikumat poliitilist lähenemist;
- I. arvestades, et vastavalt 22. ja 23. märtsi 2005. aasta Luxembourgigi Euroopa Ülemkogu järeldustele peaks riigiabi toimima teaduse, hariduse ja uuendustegevuse arendamise hoovana ning muutma võimalikuks dialoogi huvitatud osaliste vahel avalikus ja erasektoris;
- J. arvestades, et on väga oluline selgelt määratleda teadus- ja arendustegevuse tähendus, mis võimaldaks ennetada riigiabi eeskirjade kuritarvitamist,

I. ÜLDISED MÄRKUSED

- 1. tuletab meelde, et riigiabi peaks jääma erandlikuks vahendiks, millega tasakaalustatakse tavapärase poliitiliste instrumentide ulatusalast välja jäävaid valdkondi; rõhutab, kui

oluline on tagada ühtsus nende meetmete ning sellise tegevuse vahel, mille eesmärk on vähendada tarbetut reguleerimist ja kehtestada täiendavaid dereguleerimise meetmeid, investeerida haridusse ja koolitusse, tagada piisav infrastruktuur, kindlustada, et patendisüsteem aitab uuendustegevusele kaasa, tagada aus konkurents, hõlbustada riskikapitalile juurdepääsu, julgustada ettevõtlusvaimu, kõrvaldada takistused töötajate ja teadlaste liikumisvabaduselt ELis ning võtta vastu seaduslikku sisserännet käsitlev ühine poliitika, mis võimaldab ELil ligi meelitada parimaid ja targemaid;

2. rõhutab, et on vaja täiendavalt selgitada, kuidas kohaldatakse riigiabieeskirju ettevõtjate ning teadus- ja kõrgharidusasutuste rahvusvahelise piiriülese majandustegevuse suhtes;
3. on seisukohal, et uuendustegevusele antav riigiabi peaks täiendama ühtset ühenduse poliitikat, samuti omama selget ja mõõdetavat lisandväärtust otseselt abisaajate jaoks ning sekundaarset mõju laiemale kohalikule, piirkondlikule ja riiklikule majandusele;
4. rõhutab vajadust teha järeldusi varasematest juhtumitest, mil riigiabiga ei saavutatud soovitud eesmärki, samuti juhtumitest, mil see osutus tõhusaks vahendiks eesmärkide saavutamisel;
5. väljendab heameelt komisjoni avatud konsultatsioonide üle ning ergutab jätkama dialoogi kõikide punktide selgitamiseks, enne kui valmib uus raamistik, mis tuleks esimesel võimalusel rakendada; leiab, et kuna uuendustegevuse eesmärk on mitmemõõtmeline ja keerukas, tuleks väga piiravaid määratlusi ja korda vältida, ning soovitab sätestada kuupäeva raamistiku vaheläbivaatamiseks, juhuks kui seda on vaja täiustada; lisaks märgib, et arvesse tuleks võtta uuendustegevuse metoodikaraamistikku sätestava Oslo käsiraamatu läbivaatamist;
6. palub komisjonil esitada üksikasjalikumat teavet riigiabi võimaliku moonutava mõju kohta ning võtta arvesse ELi rahvusvaheliste konkurentide poolt antavat valdkonnapõhist ja horisontaalset riigiabi ning selle võimalikku moonutavat ja stimuleerivat mõju kogu maailmas; juhib tähelepanu sellele, et innovatsioonipoliitika tõhus juhtimine, rahvusvahelised võrdlusuuringud, poliitika rahvusvaheline õppimine ning seire ja mõju hindamised on kõige sobivam vastus ülemaailmse konkurentsi väljakutsetele;

II. UUENDUSTEGEVUSELE ANTAVA RIIGIABI KONTROLLIMISE PÕHIMÕTTED

7. tunneb heameelt lähenemise üle, mis lisab kehtivasse ühenduse õiguslikku uued, konkreetset ja hästi äratuntavat uuendustegevusega seotud tegevust toetavad eeskirjad, eeldusel, et seda tehakse ühtsel ja läbipaistval moel;
8. tunneb heameelt majandusliku lähenemise üle uuendustegevusele antavale riigiabile ja tervitaks vajadusel eelhindamise eeskirjade koostamist, kui need on läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning tagavad õiguskindluse; nõuab, et komisjon koostöös parlamendiga teostaks korrapäraselt nende eeskirjade sobivuse läbivaatusi ja hindamist; samuti tuleks rõhutada, et uuendustegevusele toetuse andmise kriteeriumid peaksid sõltuma erinevatest teguritest, nagu majandussektori omapärad, turustruktuur ning ettevõtte turuvõim;

9. rõhutab, et teadus- ja arendustegevusele riigiabi andmisel peaksid põhilisteks prioriteetideks olema piiriülese koostöö ning avaliku ja erasektori partnerluse edendamine teadustegevuses, uurimistulemuste levitamine ning mahukad uurimisprogrammid;
10. nõuab, et uuendustegevusele antav riigiabi oleks ajutine, eraldatud läbipaistvate ja mõistlike kriteeriumide alusel, proportsionaalne, rangelt ja tõhusalt kontrollitud ning et selle mõju hindaksid korrapärastel järelhindamistel liikmesriigid ja komisjon; nõuab samuti, et riigiabi andmisel võetaks arvesse nn turukaugust – uuendusprotsessi mitteärilist faasi; rõhutab, et uuendustegevuse üha suurem tähtsus ei tohi olla ettekääne riigiabi andmiseks ettevõtetele;
11. tuletab meelde, et uuendustegevus on mistahes äritegevuse osa, ning rõhutab, et eeskirjades ja kriteeriumides tuleb selgelt sätestada, et uuendustegevus iseenesest ei taga riigiabi; rõhutab, et riigiabi tuleks anda ainult uuendustegevusele, mida ei saa rahastada tavapäraste kaubanduslike vahenditega ning mis aitavad kaasa majanduselu ja ühiskonna üldiste eesmärkide saavutamisele;
12. peab terminit "turu ebatõhusus" sobivamaks kui "turuprobleem" ja nõuab üksikasjalikumalt ning toimivat määratlust sellele mõistele; arwab, et uuendustegevust piiravate tegurite määramist ja selle tegeliku arvulise väärtuse määramist tuleks põhjalikumalt uurida;
13. rõhutab vajadust usaldusväärsete statistiliste andmete järele nii turu kui ka riigiabi ebatõhususte kohta uuendustegevuse valdkonnas ning uuendustegevusele antava riigiabi tõhususe kohta;
14. tunnistab, et VKEsid ja vastloodud ettevõtteid mõjutavad kõige enam turu ebatõhusused; märgib samal ajal, et riigiabi mõju on vähem moonutatav, kui seda abi antakse turukaugetele tegevustele või VKEdele ja vastloodud ettevõtetele;
15. rõhutab vajadust luua VKEdele uuendustesõbralik keskkond, et ergutada nende avastamata uuenduspotentsiaali;
16. rõhutab, et oma olemuse tõttu piiratud rahaliste vahenditega VKEde olulisus antud kontekstis tingib vajaduse neile suunata olemasolevast abist märkimisväärsem osa; selle teostamiseks peavad suuremat rolli mängima dokumendis nimetatud uuendustegevuse vahendajad, kui nende olemus ja roll on täpsemalt selgeks tehtud ning vajalik infrastruktuur, mida nad peaksid pakkuma, sisaldab ka infotehnoloogia infrastruktuuri, vajalikku võrgustikku ning on ühendatud rahvusvaheliste andmebaasidega;
17. juhib tähelepanu sellele, et VKEd pole sageli valmis tehnoloogilise uuendustegevusega seotud suurteks riskideks vaatamata sellele, et uuendustegevus võiks lisaks isiklikule kasule tuua kasu ka ühiskonnale tervikuna; rõhutab nii vajadust anda kiiresti riigiabi VKEsid motiveerivatele ja tehnoloogilise uuendustegevusega seotud riske maandavatele toetavatele meetmetele kui ka vajadust parandada üldist ärikeskkonda;
18. peab suurettevõtteid innovatsioonisüsteemi esmatähtsaks koostisosaks ning on seega seisukohal, et riigiabi andmine suurettevõtetele on lubatud, kui need teevad koostööd

teiste osalejatega (suur- ja väikeettevõtted ning teadusasutused) ja vastavad eelhindamise eeskirjade tingimustele;

19. on teadlik, et riigiabi võib olla vajalik turukaugete uuenduslike projektide või ka teaduslike või tehnoloogiliste uurimisprojektide esitamiseks;
20. märgib, et riigiabi erinevate vahendite ergutavat mõju on raske näidata, kuid sellele võivad kaasa aidata tüüpüksimused; arwab, et otsetoetusi tuleks kasutada võimalikult vähe;
21. peab küsitavaks tehnoloogilise ja mittetehnoloogilise uuendustegevuse eristamist; märgib mittetehnoloogilise uuendustegevuse tähtsust eelkõige VKEde konkurentsieeliste saavutamisel; selle asemel soosib uuendustegevuse määratlust, mis teeb vahet ettevõtete korrapärasel igapäevategevusel ja uuendustegevusega seotud tegevusel; teeb ettepaneku, et riigiabikõlblikud projektid peaksid olema need, mis näevad ette täiendava või uue kasu klientidele, hõlmavad riski, on kavatsatud, neist saadavad kasud on üleantavad ja nad loovad positiivseid välismõjusid;
22. arwab, et piirkondlikud soodustused ei ole asjakohased, kui riigiabi kumulatsioon on lubatud; on seisukohal, et kui regionaalabiskeemid lisanduvad uuendustegevusele antavale riigiabile, peavad need vastama siseturu- ja konkurentsieeskirjadega; arwab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata piirkondlikele VKEdele uuendustegevuseks antava abi määratlemisele ja nende abikõlblikkusele, kuna nende jaoks on juurdepääs uuendustegevusele elulise tähtsusega;
23. palub komisjonil muuta regionaalabiskeemid tulevikukesksemaks, võimaldades eelkõige toetada investeringuid immateriaalsesse varasse;
24. palub komisjonil tagada, et ELi struktuurifondidest saadud raha ei käsitletaks ebaseadusliku riigiabina, kui sellele lisandub kaasrahastamine teistest allikatest; lisaks palub muuta asjaomaseid menetlusi, et vältida komisjoni kahekordset teavitamist sellisest rahastamisest;

III. RISKIVÕTMISE JA KATSETAMISE TOETAMINE

25. nõustub, et riigiabi tuleks jagada uuenduslike ettevõtete eelistavate kriteeriumide, mitte abikõlblike kulude põhjal; märgib, et otsused riigiabi andmise kohta tuleks teha tõhusal viisil ja kindlaksmääratud aja jooksul;
26. teeb ettepaneku, et kehtivusperioodi nõuet pikendataks kaheksa aastani nende ettevõtete puhul, kelle teadus- ja arendustegevuse tsükkel on pikem;
27. toetab ettepanekut, et finantstoetust antaks riskikapitali kaudu mitte üksnes stardikapitaliks ja tegevuse algusjärgus, vaid ka stardikapitali-järgses etapis; rõhutab siiski, et selline lahendus ei ole sobiv ning et mistahes abi peaks olema lühiajaline ja täiendama peamiselt erainvesteringuid;
28. rõhutab, et teadus- ja arendustegevuse kulude piiranguid tuleb hoolikalt jälgida;

29. märgib, et piirkondades ja riikides, kus uuenduskeskkond on eriti ebasoodne, võib suurendatud riski tajumine erainvestorite ja finantsasutuste poolt olla peamiseks uuendustegevuse takistajaks;
30. mõistab, et uuenduslike VKEde juurdepääs riskikapitalile on praegu väga piiratud, eriti nende arengu esimestel etappidel; seetõttu toetab ideed kasutada riigiabi erainvesteeringute meelitamiseks piirkondlikesse riskikapitalifondidesse, mis tegutsevad avaliku ja erasektori partnerluses ning võimaldavad avaliku sektori vahendite investeerimisel suuremat paindlikkust;

IV. UUENDUSI TOETAV ÄRIKESKKOND

31. nõuab vahendajate õigusliku seisundi täiendavat selgitamist seoses nende poolt pakutavate teenuste ulatusega; toetab tagatissüsteemi, kuid teeb ettepaneku viia sisse kaasfinantseerimiselement, et meelitada ligi rohkem erainvesteeringuid; usub siiski, et 100% hüvitis võib kaasa tuua konkurentsimoonutuse;
32. soovib ülikoolidel ja nende teaduskeskustel osaleda uuendustegevuse vahendajatena avaliku ja erasektori piirkondlikus partnerluses või teha nendega tihedat koostööd; arvab, et see tekitaks olulisel hulgal sünergia, mis aitaks kaasa ülikoolide teadus- ja uuendustegevuse suuremale seotusele üksikute uuenduslike VKEde ja uuenduslike ettevõtjate gruppide vajadustega;
33. palub täiendavalt selgitada, kuidas riigiabi eeskirju kohaldatakse ülikoolide ja teadusasutuste suhtes, kui need tegelevad majandustegevusega;
34. peab küsitavaks selle sobivust, et VKEdele võimaldatakse riigiabi kõrgelt kvalifitseeritud töötajate palkamiseks, kuna VKEedel on võimalik oskusteabele ja oskustele juurde pääseda ka vahendajate ja ekspertide teenuste kaudu;
35. on veendunud vajaduses tugevdada ettevõtete ja ülikoolide vahelisi sidemeid, näiteks suurendades kõikide erialade kõrgelt kvalifitseeritud töötajate liikuvust ülikoolide ja ettevõtete – eelkõige VKEde – vahel; on arvamisel, et eriti toetuskavade kaudu antav abi peaks neid sidemeid soodustama; tervitab komisjoni ettepanekut jagada intellektuaalomandi õigused teadus- ja uuendustegevuse programmide partnerite (tööstuse ja avalik-õiguslike teadusorganisatsioonide) vahel vastavalt iga partneri osalemisele, sest see annab tugeva toetuse kõrgetasemeliste keskuste loomiseks; palub seetõttu komisjonil esitada konkreetset ettepanekud, et selgitada intellektuaalomandi õiguslikku seisundit sellistel puhkudel;
36. usub, et klastrid tekivad orgaaniliselt ja peaksid seetõttu olema riigiabikõlblikud vaid ajutiselt, stardikapitali järgus, et lahendada koostööga seotud haldusprobleemid ja takistused;
37. usub, et infrastruktuurile antav riigiabi peaks täitma tehnilise neutraalsuse ja avatud juurdepääsu nõuet, käsitlema tuvastatud turuprobleeme ning tõhustama uuendustegevuse potentsiaali;

*

* *

38. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Pärast riigiabi eeskirjade terviklikku reformipaketti esitas komisjon konsultatiivdokumendi uuendustegevusele antava riigiabi kohta.

Teatistes rõhutatakse, et sageli on Euroopa innovatsioonitase vajalikust madalam selliste turuprobleemide tõttu nagu välismõjud, ebapiisav teabelevi, kapitaliturgude puudujäägid, tööjõuturgude erinevused, ebapiisav teadus- ja arenduspoliitika koordineerimine jne. Seetõttu kaalub komisjon tehnoloogilistele uuendustele antava riigiabi lubamist VKEdele, kui see täidab selgeid eelhindamise eeskirju, mis on kavandatud järgmise nn üldise tasakaalustamistesti põhjal: 1) täpselt määratletud turuprobleemi olemasolu; 2) riigiabi peab olema kõige kohasem poliitikavahend, s.t täitma täiendavus- ja proportsionaalsusnõudeid; ning 3) riigiabi meetme moonutava mõju ja üldhuvi tagamise vahel peab olema tasakaal.

Komisjoni eesmärk on liita kehtivatesse ELi riigiabi käsitlevatesse õigusaktidesse rida konkreetseid ja suunatud uuendustegevusega seotud tegevusi, täpsemalt:

- tegevused, mis toetavad riskide võtmist ja katsetamist, et saada üle tehnoloogiliste teadmiste ja turu vahelisest lõhest, nt: uuenduslike ettevõtete loomise ja arendamise toetamine; omakapitali puudujäägi lahendamine, et suurendada riskikapitali ELis; ja tehnoloogiliste katsetuste ja uuenduslike toodete väljatöötamisega seotud riskide toetamine;
- tegevused (äriteenused ja infrastruktuur), mis parandavad üldist uuendustegevuse ärikeskkonda, nt: uuendustegevuse vahendajate motiveerimine; koolituse ja liikuvuse toetamine; ja kõrgetasemeliste keskuste arendamise toetamine koostöö ja klastrite edendamise abil.

I. Üldised märkused

Raportöör tunneb heameelt "vähem ja paremini suunatud riigiabi" käsitleva komisjoni lähenemise üle ning toetab selle ümberpaigutamise kohustust horisontaalsete eesmärkide kasuks, nt teadusuuringud, uuendustegevus ja inimkapitali optimeerimine. Igal juhul isegi Euroopa ebarahuldava uuendustegevuse probleemi lahendamisel tuleks esmalt eelistada konkurentsi tõhustamist ning riigiabi peaks jääma viimaseks abinõuks.

Komisjoni teatistes "Euroopa ennetav konkurentsipoliitika" juhitakse tähelepanu sellele, et tihti subsideerivad liikmesriigid tööstusettevõtteid ebatõhusalt ega käsitle piisavalt uuendustegevusega seotud turuprobleemi. Seetõttu tuleks riigiabi eeskirjades näha ette tagatised, et riigiabi ei tekita liikmesriikidele kahju, kuna seda rahastavad alati maksumaksjad ning seda tuleb kulutada vastutustundlikult, lähtudes heast hinna ja kvaliteedi suhtest.

Muidugi nõuavad paljud uuendustegevusega seotud probleemid terviklikumat lähenemisviisi, mis on seotud ärikeskkonna optimeerimisega nt järgmiste meetmete abil: bürokraatia kärpimine, haridusse ja koolitusse investeerimine, kvaliteetne infrastruktuur, innovatsioonile kaasaaitav patendisüsteem, juurdepääs riskikapitalile, ettevõtlusvaimu julgustamine, ELis töötajate ja teadlaste vabalt liikumiselt tõkete kõrvaldamine ning seaduslikku sisserännet käsitleva ühtse poliitika vastuvõtmine, mis võimaldab Euroopal meelitada ligi parimaid ja targemaid. Peale selle peaksid liikmesriigid suurendama oma jõupingutusi, et täita 3%-list

teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute eesmärki kooskõlas Lissaboni eesmärkidega.

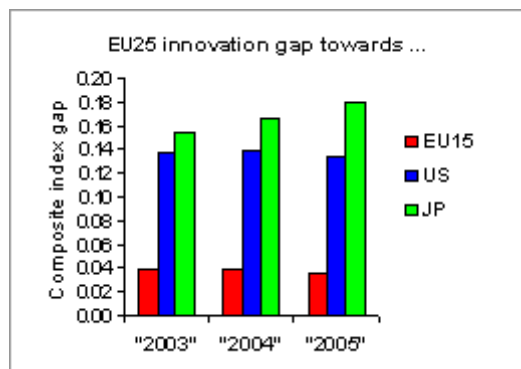
Vaieldamatult tuleks ELi uuendustegevusele antava riigiabi eeskirjades võtta arvesse rahvusvahelist konteksti ja asjaolu, et EL jääb maha oma ülemaailmsetest konkurentidest nii teadus- ja arendustegevusse investeerimise kui ka tootlikkuse kasvu tekitamise poolest (vt joonis 1).

Raportöör usub, et uuendustegevuse ülemaailmse konkurentsi väljakutsetele oleks õige vastus mitte suurema riigiabi andmine, vaid võrdsete võimaluste tagamine tõhusa uuendustegevuse poliitika juhtimise, rahvusvaheliste võrdlusuuringute ja riikidevahelise poliitika õppimise abil.

Sellega seoses peaksid liikmesriigid välja töötama üldstrateegiad mõõdetavate eesmärkidega selle uuendustegevuse poliitika osas, kus viiakse süstemaatiliselt läbi võrdlusuuringuid, mõju hindamist ja juhtimisel põhinevate lähenemiste tõhususe hindamist.

Joonis 1: lõhe ELi ning USA ja Jaapani uuendustegevuse vahel

Lõhe EL25 ning USA, Jaapani ja EL15 uuendustegevuse vahel

EL25 = 0.00

16 näitajast koosnevate võrreldavate andmete [1](#) alusel on USA ja Jaapan endiselt EL25st märkimisväärselt eespool. Lõhe EL25 ja USA uuendustegevuse vahel on peaaegu stabiilne.

Allikas: TrendChart - Innovation Policy in Europe.

II. Uuendustegevusele antava riigiabi kontrollimise põhimõtted

Raportöör nõustub komisjoni lähenemisega mitte luua eraldi uuendustegevuse raamistikku ja kitsendada kehtivate õigusaktide muudatusi, et piirata õiguskindlusetuse ja bürokraatia riski.

Majandusliku lähenemise kohaldamist uuendustegevusele antavale riigiabile, mis põhineb eelhindamise eeskirjadel, võib pidada kohaseks, kui see on läbipaistev, mittediskrimineeriv ja tagab õiguskindluse. Komisjon peaks tihedas koostöös Euroopa Parlamendiga nende eeskirjade tõhusust korrapäraselt läbi vaatama, kontrollima ja hindama.

Kui lubatud, peaks uuendustegevusele antav riigiabi olema ajutine, proportsionaalne, rangelt ja tõhusalt kontrollitav ning selle mõju tuleks korrapäraselt hinnata liikmesriikide ja komisjoni poolt läbi viidud järeelhindamiste kaudu.

Raportöör soovib termini "turuprobleem" asendada terminiga "turu ebatõhusus". Komisjon peaks kaaluma uuendustegevuse turu ebatõhususe kindlate hindamismeetodite väljatöötamist, mis põhinevad selgel ja toimival näitajate kogumil. Peale selle tuleks uuendustegevuse turu ebatõhusust analüüsida EÜ asutamislepingu artiklite 81 ja 82 laiemas tähenduses.

Eelhindamise eeskirjade vastavuse hindamise kindlate meetodite väljatöötamiseks peaksid liikmesriigid esitama usaldusväärseid statistilisi andmeid nii turu kui ka riigiabi ebatõhususe kohta.

Raportöör nõustub komisjoni järeldusega, et VKEsid ja vastloodud ettevõtteid mõjutavad kõige enam turu ebatõhusused ning et riigiabi on vähem moonutav, kui seda antakse turukaugetele tegevustele või VKEdele ja vastloodud ettevõtetele. Sellest hoolimata võib eelhindamise eeskirju kohaldada suurettevõtete suhtes, kui tehakse koostööd vaid VKEdega klastrites ja kõrgetasemelistes keskustes ning kui on täidetud kavandatud eelhindamise kriteeriumid.

Arvestades erinevaid finantstoetuse võimalusi, millega toetatakse uuendustegevust Euroopa, riiklikul ja piirkondlikul tasandil, ning mitmeid vahendeid, mis on liikmesriikide käsutuses uuendustegevuse julgustamiseks, usub raportöör, et otsetoetusi tuleks võimaluse korral vältida.

Raportöör sooviks rõhutada, et tehnoloogilise ja mittetehnoloogilise tegevuse eristamisest ei piisa uuendustegevuse määratlemiseks, kuna ühelt poolt ei tähenda "tehnoloogia" alati tingimata tõhusat uuendustegevust ning teiselt poolt võib uuenduslik olla ka muu kui "tehnoloogiline" lähenemine. Komisjon peaks seetõttu välja töötama määratluse, mis põhineb ettevõtete korrapärasel igapäevategevust ja nende uuendustegevust eristavatel kriteeriumidel. Uuenduslikud projektid saaksid olla riigiabikõlblikud,

- ✓ kui nad loovad kliendile täiendava või uue kasu;
- ✓ kui see, et nad peavad kujutama tegeliku uuendustegevusena ohtu, on tavaliselt seotud teatud ebamäärasusega investeringutes;
- ✓ kui nende poolt loodav uuendus on üleantav (s.t seda formaliseeritakse litsentside, autoriõiguste jne kaudu);
- ✓ kui nad loovad positiivseid välismõjusid.

Komisjon kaalub, kas jätkata praegu kehtivate piirkondlike soodustuste kohaldamist, arvestades, et uuendustegevusele antav riigiabi võib tavaliselt kumuleeruda piirkondliku abiga, kuna mõlemad on seotud erinevate abikõlblike kuludega. Raportöör nõustub, et uuendustegevuse ning teadus- ja arendustegevuse puudumine on üks ühtekuuluvusabi vajavate piirkondade põhitunnusjoon. Piirkondlikud soodustused ei ole siiski kohased siis, kui riigiabi kumuleerumine on lubatud.

III. Riskivõtmise ja katsetamise toetamine

Raportöör tunneb heameelt komisjoni esitatud meetmete üle toetada riskivõtmist ja katsetamist, samas nõudes, et eelistataks turukeskseid lahendusi ja erakapitali kasutamist.

Uuendustegevusele antava riigiabi eraldamise alusena on abikõlblike kulude määratluse asendamine uuenduslike vastloodud ettevõtete määratlusega kooskõlas paremini suunatud riigiabi käsitleva üldstrateegiaga ja seda toetab ka raportöör. Kehtivusperioodi nõuet tuleks siiski pikendada kaheksa aastani nende ettevõtete puhul, kellel on pikemad teadus- ja arendustegevuse tsüklid.

Riskikapitali finantstoetuse andmine stardikapitalijärgses järgus on ülimalt tähtis VKEde jaoks. Ometi peaks abi olema lühiajalise iseloomuga ja täiendama peamiselt erainvesteeringuid.

IV. Uuendusi toetav ärikeskkond

Uuenduslike vahendajate õigusliku seisundi täiendav selgitamine on vajalik eelkõige nende poolt pakutavate teenuste ulatuse (turule / muule kui turule orienteeritud tegevus) osas, kuna konsultatiivdokument on väga ebamäärane ja ebaselge nende määratluse ja seisundi osas.

Ülikoolidel on võimalik olla üks ettevõtluskultuuri ja -vaimu põhiedendajaid. Tavapäraselt kultuurilõhet ettevõtete ja akadeemia vahel tuleks vähendada, et luua uuendustele kaasaaitav ja teadlasi ligimeelitav keskkond. Koostööstiimulite suurendamiseks peaks komisjon täiendavalt selgitama riigiabi eeskirjade kohaldamist ülikoolide ja teadusasutuste suhtes, kui need tegelevad majandustegevusega klatri või kõrgetasemeliste keskuste osana.

Raportöör on skeptiline selle suhtes, et VKEdele riigiabi lubamine on kohane kvalifitseeritud töötajate palkamiseks, kuna neil võib olla juurdepääs erialateadmistele ja -oskustele vahendajate teenuste kaudu.

Mitmetest näidetest ilmneb, et edukad klattrid lähtuvad orgaanilisest ainest. Seetõttu peaksid need olema riigiabikõlblikud üksnes ajutiselt alustusjärgus, et tulla toime haldus- ja koostöötakistustega. Kui seda subsideeritakse, peaks klastreid ja kõrgetasemelisi keskusi nende kõrgetasemelisuse ja uuendustegevusele kaasaaitamise osas korrapäraselt üle vaatama.

Kvaliteetne infrastruktuur on uuendustegevuse ja klattrite arengu vältimatu eeltingimus. Selleks antav riigiabi ei tohiks siiski olla tingimusteta ning peab täitma tehnilise neutraalsuse ja avatud juurdepääsu nõuet, käsitlema määratletud turuprobleemi ning tõhustama uuenduspotentsiaali.

20.3.2006

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS

Saaja: majandus- ja rahanduskomisjon

Riigiabi tegevuskava valdkondlikud aspektid: uuendustegevusele antav abi (2006/2044(INI))

Arvamuse koostaja: Pier Antonio Panzeri

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval majandus- ja rahanduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et oma olemuse tõttu piiratud rahaliste vahenditega VKEde olulisus antud kontekstis tingib neile abist märkimisväärsema osa suunamise; on seisukohal, et selle teostamiseks peavad suuremat rolli mängima dokumendis nimetatud uuendustegevuse vahendajad, kui nende olemus ja roll on täpsemalt selgeks tehtud ning vajalik infrastruktuur, mida nad peaksid pakkuma, sisaldab ka infotehnoloogia infrastruktuuri ning on ühendatud rahvusvaheliste andmebaasidega;
2. tunnistab, et tehniliselt on raske hinnata, mil määral turu puudused mõjutavad mittetehnoloogilisi uuendusi; on siiski seisukohal, et arvestades mittetehnoloogilise uuendustegevuse, eriti teenuste ja äri valdkonna uuenduste olulist panust Euroopa konkurentsivõimesse, ei tohiks seda mingil juhul uuendustegevusele antavat riigiabi käsitlevate eeskirjade reguleerimisalast välja jätta;
3. rõhutab vajadust luua piirkondlike uuendustegevuse vahendajate võrk, määrata kindlaks nende õiguslik seisund ning muuta selgemaks riigiabi saamise tingimused; teeb ettepaneku, et olemasolevad ettevõtlust toetavad organisatsioonid, nt äri- ja innovatsioonikeskused (BIC), tehnoloogiainkubaatorid, kõrgtehnoloogiakeskused jne, võiksid selgete kriteeriumide alusel, mis käsitlevad keerukate teenuste pakkumist uuenduslikele ettevõtjatele, saada riiklikelt ametiasutustelt uuendustegevuse vahendaja litsentsi;
4. teeb ettepaneku, et kui uuendustegevuse vahendajad tegutsevad üldsuse huvides ning lahendavad turuprobleeme, mis takistavad tehnoloogiliste uuenduste arendamist, võiksid nad teatava uuendustegevuse maksedokumendi alusel saada riigiabi kuni 100% ulatuses,

eriti valdkondades, kus tavaliselt on uuenduslikel VKEdel riigiabile piiratud juurdepääs;

5. on veendunud vajaduses tugevdada ülikoolide ja ettevõtjate vahelisi sidemeid, muuhulgas suurendades kõikide erialade kõrgelt kvalifitseeritud töötajate liikuvust ülikoolide ja ettevõtjate – eelkõige VKEde – vahel ja on seisukohal, et toetuskavade kaudu antav abi peaks neid sidemeid soodustama; väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle jagada intellektuaalomandi õigused teadus- ja uuendustegevuse programmide partnerite (tööstuse ja avalik-õiguslike teadusorganisatsioonide) vahel vastavalt iga partneri osalemisele, sest see annab tugeva tõuke kõrgetasemeliste keskuste loomiseks ning kutsub seetõttu komisjoni üles esitama konkreetseid ettepanekuid, et selgitada intellektuaalomandi õiguslikku seisundit sellistel puhkudel;
6. soovib ülikoolidel ja nende teaduskeskustel osaleda uuendustegevuse vahendajatena avaliku ja erasektori piirkondlikus partnerluses või teha nendega tihedat koostööd; arvab, et see tekitaks olulisel hulgal sünergiat, mis aitaks kaasa ülikoolide teadus- ja uuendustegevuse suuremale seotusele uuenduslike üksikute VKEde ja uuenduslike ettevõtjate gruppide vajadustega;
7. rõhutab, et on vaja täiendavalt selgitada, kuidas kohaldatakse riigiabieeskirju ettevõtjate ning teadus- ja kõrgharidusasutuste rahvusvahelise piiriülese majandustegevuse suhtes;
8. palub komisjonil tagada, et ELi struktuurifondidest saadud raha ei käsitletakse ebaseadusliku riigiabina, kui sellele lisandub kaasrahastamine teistest allikatest; lisaks palub muuta asjaomaseid menetlusi, et vältida komisjoni kahekordset teavitamist sellisest rahastamisest;
9. tunnustab piirkondlike ettevõtjate klastrite ja kõrgetasemeliste keskuste jõulist panust Euroopa konkurentsivõime suurendamisse; seetõttu leiab, et riigiabi on oluline piirkondlike ja riiklike kõrgetasemeliste keskuste loomiseks ja nende koostööks teiste liikmesriikide vastavate keskustega; leiab, et asjakohaseid määratlusi tuleks selgendada, et uuendustegevuseks mõeldud riigiabi käsitlevaid eeskirju saaks sujuvalt rakendada; leiab, et kõrgetasemeliste keskuste piirkondlikku ja riiklikku olemust arvestades tuleb riigiabi saavate kõrgetasemeliste keskuste arvu ja laiema eesmärgi määramisel võtta arvesse asjaomase piirkonna või riigi eriomadusi ja suhtelisi eeliseid;
10. juhib tähelepanu sellele, et VKEd pole sageli valmis tehnoloogilise uuendustegevusega seotud suurteks riskideks vaatamata sellele, et uuendustegevus võib lisaks isiklikule kasule tuua kasu ka ühiskonnale tervikuna; rõhutab nii vajadust anda kiiresti riigiabi VKEsid motiveerivatele ja tehnoloogilise uuendustegevusega seotud riske maandavatele toetavatele meetmetele kui ka vajadust parandada üldist ärikeskkonda;
11. rõhutab, et muudele ettevõtjatele kui VKEdele antav riigiabi võib olla asjakohane – eriti kui tegemist on väikesemahulise abiga – kui selle eesmärk on ergutada suurte ettevõtjate võrkude loomist kõrgetasemeliste keskuste ümber, ergutada koostööd teiste ettevõtjatega, VKEdega, "avatud uuendustegevuse" klastritesse kuuluvate kõrgharidusasutustega ja kõrgetasemeliste keskustega ning edendada ühiseid uurimis- ja arendustegevuse programme, tingimusel, et selline riigiabi vastab eelhindamise eeskirjade tingimustele;
12. leiab, et olemasolevad piirkondlikud võrgud ja asutused peaksid uuendustegevusest väga

huvitatud olema ning uuendustegevus peaks kajastuma kõigis piirkondlikes arengustrateegiates piirkondliku ebavõrdsuse vähendamise vahendina;

13. nõustub, et tehnoloogiline uuendustegevus ja selle potentsiaal on sageli ühte piirkonda koondunud; seetõttu peab vajalikuks toetada uuenduslike ideede potentsiaalseid arendajaid ja uusi ettevõtjaid ning soosida ja julgustada uuenduslikke VKEsid diferentseeritud riigiabi kaudu, kasutades piirkondlikke preemiaid ja soodustusi; usub, et selline piirkondlik toetus on hädavajalik, eriti vähemarenenud piirkondades, kus turuprobleemide tagajärjeks on sageli aeglane majanduskasv ja ajude äravool;
14. mõistab, et uuenduslike VKEde juurdepääs riskikapitalile on praegu väga piiratud, eriti nende arengu esimestel etappidel; seetõttu toetab ideed kasutada riigiabi erainvesteeringute meelitamiseks piirkondlikesse riskikapitalifondidesse, mis tegutsevad avaliku ja erasektori partnerluses ning võimaldavad avaliku sektori vahendite investeerimisel suuremat paindlikkust;
15. väljendab heameelt komisjoni avatud konsultatsioonide üle ning ergutab jätkama dialoogi kõikide punktide selgitamiseks, enne kui valmib uus raamistik, mis tuleks esimesel võimalusel rakendada; leiab, et uuendustegevuse eesmärk on mitmemõõtmeline ja keerukas ning et seetõttu tuleks väga piiravaid määratlusi ja korda vältida ning soovitab sätestada kuupäeva raamistiku vaheläbivaatamiseks, juhuks kui seda on vaja täiustada; lisaks märgib, et arvestada tuleks uuendustegevuse metoodikaraamistikku sätestava Oslo käsiraamatu läbivaatamisega.

MENETLUS

Pealkiri	Uuendustegevusele antav riigiabi		
Menetluse number	2006/2044(INI)		
Vastutav komisjon	ECON		
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	ITRE 16.2.2006		
Tõhustatud koostöö – istungil teada andmise kuupäev	ei		
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Pier Antonio Panzeri 26.1.2006		
Endine arvamuse koostaja			
Arutamine parlamendikomisjonis	21.2.2006	20.3.2006	0.0.0000
Vastuvõtmise kuupäev	20.3.2006		
Lõpphääletuse tulemused	+: -: 0:	27 0 0	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	John Attard-Montalto, Philippe Busquin, Joan Calabuig Rull, Pilar del Castillo Vera, Giles Chichester, Lena Ek, Norbert Glante, Fiona Hall, Rebecca Harms, Erna Hennicot-Schoepges, Ján Hudacký, Anne Laperrouze, Reino Paasilinna, Umberto Pirilli, Miloslav Ransdorf, Vladimír Remek, Paul Rübig, Britta Thomsen, Catherine Trautmann, Claude Turmes, Nikolaos Vakalis		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed	María del Pilar Ayuso González, Zdzisław Kazimierz Chmielewski, Lambert van Nistelrooij, Josu Ortuondo Larrea, Esko Seppänen, Alyn Smith		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)			
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)			

MENETLUS

Pealkiri	Uuendustegevusele antav riigiabi				
Menetluse number	2006/2044(INI)				
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ECON 16.2.2006				
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	EMPL 16.2.2006	ITRE 16.2.2006	IMCO 16.2.2006	TRAN 16.2.2006	REGI 16.2.2006
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	EMPL 18.1.2006		IMCO 21.2.2006	TRAN 11.10.2005	REGI 22.2.2006
Tõhustatud koostöö istungil teada andmise kuupäev					
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Sophia in 't Veld 15.11.2005				
Endine raportöör / Endised raportöörid					
Arutamine parlamendikomisjonis	24.1.2006	21.2.2006	20.3.2006		
Vastuvõtmise kuupäev	21.3.2006				
Lõpphääletuse tulemused	+ 28 - 2 0 13				
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Zsolt László Becsey, Pervenche Berès, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Ieke van den Burg, David Casa, Jan Christian Ehler, Jonathan Evans, Elisa Ferreira, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Robert Goebbels, Gunnar Hökmark, Karsten Friedrich Hoppenstedt, Sophia in 't Veld, Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Wolf Klinz, Christoph Konrad, Guntars Krasts, Astrid Lulling, Gay Mitchell, Cristobal Montoro Romero, Joseph Muscat, John Purvis, Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Dariusz Rosati, Eoin Ryan, Antolín Sánchez Presedo, Manuel António dos Santos, Margarita Starkevičiūtė, Ivo Strejček.				
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed	Katerina Batzeli, Jorgo Chatzimarkakis, Harald Ettl, Ján Hudacký, Alain Lipietz, Jules Maaten, Vladimír Maňka, Giovanni Pittella, Gilles Savary, Corien Wortmann-Kool.				
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)					
Esitamise kuupäev	4.4.2006				
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)					